

Lesdoel

De kinderen:

- werken aan adembeheersing;
- werken aan resonans, zodat ze met een mooie klank zingen;
- determineren de verschillende toonhoogtes;
- kunnen de betekenis van een stukje muziek bepalen.

Materiaal

cd 4-01 'De stoker en de machinist' uit *Eigen-wijs*, blz. 156

cd 4-02 'De keizer van Hongkong' uit *Eigen-wijs*, blz. 140

cd 4-04 'De dans van de suikerfee' uit *De Notenkrakersuite opus 71A* van P.I. Tchaikovsky (muziekfragment)

klokkenspel met alleen fis' en a'

staafinstrumenten met alleen d' en a'

Vorbereiding

Lees de paragraaf Stemvorming uit het Lexicon door.

Extra stof

Zing andere liedjes over vervoer en besteed aandacht aan stemvorming.

Inleiding

3. Stoomfluit: er klinken verschillende tonen (cluster). Wees kritisch: ook hoge, lage of middentonen moeten blijven klinken. Laat de kinderen deze vasthouden. Zie: Lexicon, Stemvorming.

1. Zing het lied 'De stoker en de machinist' op de genoteerde toonhoogte.
2. Laat de kinderen 'tssssss' zeggen om de stoomtrein na te bootsen.
3. Voor het nabootsen van de stoomfluit nemen de kinderen een toon in gedachten en op een teken van de leerkracht zingen ze die allemaal tegelijk.
4. De kinderen zeggen nu 'tsj, tsj tsj', toenemend in snelheid. Dat is het geluid van de trein.
5. Als stoker en machinist blazen de kinderen over hun hete soep. Laat dit voorzichtig gebeuren, anders vliegt de soep over de rand.
6. Laat de trein stoppen. De kinderen zingen daarbij 'tsj, tsj, tsj' langzamer. Als de trein stilstaat, laten ze de stoomfluit horen.

cd 4-01 'De stoker en de machinist'

Kern 1

2. Twee toonhoogtes: fis' en a'.
3. Houd het klokkenspel met de kleinste staaf boven goed zichtbaar voor de klas.

1. Zing het lied 'De keizer van Hongkong'. Verbeter het zingen door op de ademhaling en resonans te letten, vooral op een goede ng-klank.
2. Fluit de eerste zes noten van dit liedje. Hoeveel verschillende toonhoogtes zijn er te horen?
3. De kinderen meten mee, terwijl de leerkracht het stukje nog eens langzaam fluit.
4. Zing de noten van de melodie op relatieve notennamen (so-so-mi-so-so-mi).

cd 4-02 'De Keizer van Hongkong'

fis' en a'

Kern 2

1. Dit is een herhaling van de afsluiting van les 4-01.
2. Eén kind heeft de echte klankstaven d' en a'.

1. Deel klankstaven uit met alleen de d' en de a'. Speel op de blokfluit het lied 'De keizer van Hongkong'.
2. Alle kinderen spelen op de eerste tel van de maat de samenklank d' - a' op hun tafel, alsof ze zelf de klankstaven vóór zich hebben.
3. Laat nu andere kinderen op de echte instrumenten spelen.
4. Bij welk stukje van de tekst klinken de instrumenten niet? Bij 'had eens een' (e'). Daar spelen de kinderen alleen met de rechterhand (a').

staafinstrumenten d' en a'

Afsluiting

1. Celesta kennen ze van het klokkenspel.
2. Alle zoetwaren zijn geoorloofd.

1. Laat het muziekfragment 'De dans van de suikerfee' horen. Vraag de kinderen of er een instrument is dat hun bekend voorkomt.
2. Deze muziek gaat over iets wat je kunt opeten. De kinderen denken erover na wat dat zou kunnen zijn en geven aan waarom.

cd 4-04 'De dans van de suikerfee'

De stoker en de machinist

4-02 lied 1

tekst en muziek: Gerrit de Marez Oyens

C Em F G

1. De sto - ker en de ma - chi - nist, die
 2. Ze dron - ken sa - men op de stoep een
 3. Pre - cies om ze - ven o - ver elf, daar
 4. De men - sen schreeu - den al - len luid: 'We
 5. En als de trein niet stil wil staan, dan

F C F C

heb - ben de trein, die heb - ben de trein, de
 kom - me - tje hee, een kom - me - tje hee, ze
 reed me de trein, daar reed me de trein, pre -
 wil - len er gauw, we wil - len er gauw', de
 rijdt - ie van - a, dan rijdt - ie van - a, en

Em F G

sto - ker en de ma - chi - nist die
 dron - ken sa - men op de stoep een
 cies om ze - ven o - ver elf, daar
 men - sen schreeuw - den al - len luid: 'We
 als de trein niet stil wil staan, dan

F G⁷ C

heb - ben de trein ge - mist.
 kom - me - tje he - te soep.
 reed me de trein van - zelf.
 wil - len er gauw weer uit!
 rijdt - ie van - a - vond nog!

4-02/1

De keizer van Hongkong

4-02 lied 2

tekst en muziek: Bert Berger

The musical score is written on four staves in treble clef, key of D major (two sharps), and 3/4 time. The lyrics are in Dutch. Chords are indicated by letters 'A' and 'D' above the notes.

De kei - zer van Hong - kong die

had eens een gou - den gong, van je

din - ge dan - ge din - ge dong dong, van je

din - ge dan - ge din - ge dong

Lesdoel

De kinderen:

- zingen in wisselzang bij het lied 'Ik zie de zon';
- kennen het lied 'Met trommel en trompet';
- oefenen ritmes in een bepaalde vorm in drie groepen;
- ontdekken luisterend de vorm van muziek;
- noteren beluisterde muziek grafisch.

Materiaal

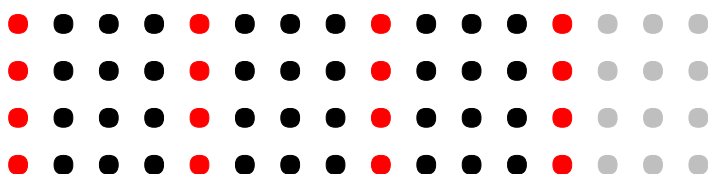
afbeeldingen 4-12a, 4-12b, 4-12c en 4-12d
 cd 4-22 'Ik zie de zon' uit *Eigen-wijs*, blz. 160
 cd 4-23 'Met trommel en trompet' uit *Eigen-wijs*, blz. 108
 cd 4-24 'Humoreske' van A. Dvorak (muziekfragment)

Voorbereiding

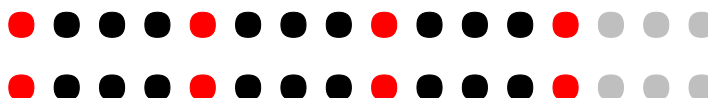

Beluister het muziekfragment en probeer zelf de opdracht van de afsluiting te doen. Bekijk de grafische notatie hieronder. De grijze stippen zijn eigenlijk geen 'hobbeltjes', maar elke zin bestaat uit vier 4/4 maten. De rode stip is steeds de eerste tel van de maat. Als een kind dertien stippen zet, is dat heel goed. Doe het gerust nog eens over of laat de klas zachtjes meetellen, bijvoorbeeld op vier vingers (1-2-3-4).

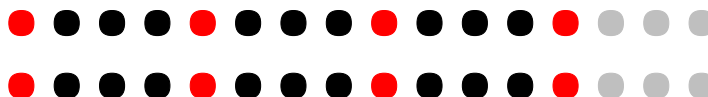
Grafische notatie van het muziekfragment:

Een vrolijke melodie die eenvoudig mee te zingen of mee te neuriën is. Deze melodie is twee regels lang.

Een mooie melodie die wat anders klinkt dan de blauwe melodie en ook sterker en zachter wordt gespeeld door de pianist. Deze groene melodie duurt ook twee keer zo lang als de blauwe melodie. Het duurt wel vier regels voor de groene melodie is afgelopen.

Een vrolijke melodie die eenvoudig mee te zingen of mee te neuriën is en deze melodie is twee regels lang.

Inleiding

2. Dynamiek is het verschil tussen sterk en zacht. Laat het spreekgedeelte heel zacht zeggen.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zing het lied 'Ik zie de zon' met de klas. 2. Verbeter de articulatie en de dynamiek. 3. Zing het lied nog een keer, nu met wisselzang. Laat bijvoorbeeld één groep het lied zingen, waarbij enkele andere kinderen de spreekzinnnetjes 'in m'n bed' en 'op m'n hoofd' zingen. Draai het daarna om. 	cd 4-22 'Ik zie de zon'
---	--	-------------------------

Kern 1

2. Begin het lied met het refrein, daarna couplet 1, weer het refrein, dan couplet 2 enzovoort.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bespreek met de kinderen verschillende manier van het bespelen van muziekinstrumenten (blazen, slaan, strijken enzovoort.) 2. Zing het lied 'Met trommel en trompet' voor. Het bestaat uit een refrein en drie coupletten. 3. Zing het refrein een keer voor. Vraag of de kinderen een regel horen die hetzelfde klinkt. Zing het refrein nog een keer voor op 'la'. 	cd 4-23 'Met trommel en trompet'
---	---	----------------------------------

Kern 2

2. De eerste bouwsteen zit niet in het lied, maar stelt het marcheren voor. De tweede is bijvoorbeeld 'slaat de grote trom' en de derde 'rom bom bom'.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Laat de ritmebouwstenen in de 4/4 maat zien. Welke tekst van het liedje past bij deze noten? Laat de antwoorden klappen en zeggen. 2. De helft van de groep fluistert 'stap, stap, stap, stap' enzovoort. De andere helft klapt bouwsteen 2 na wanneer deze is voorgedaan. 3. Doe dit ook met bouwsteen 3 en wissel daarna de groepen om. 4. Maak nu drie groepen in de klas en laat elke groep één bouwsteen vier keer herhalen. 5. Wissel de groepen om en gebruik andere bewegingen. 	afbeeldingen 4-12a, 4-12b en 4-12c
--	--	------------------------------------

Afsluiting

1. Zie voorbereiding.	1. Laat het muziekfragment horen.	cd 4-24
2. Het zijn dertien stippen waarvan de laatste lang is. Dan begint het opnieuw (zie bij materiaal).	2. Dit lied begint met een 'hobbemelodietje'. Eén kind tekent op de cadans van de muziek stippen op het bord. De anderen tikken met een vinger op hun tafel.	'Humoreske'
	3. Hierna komt een melodietje dat de kinderen bijna kunnen nazingen. Ze mogen heel zacht meeneuriën.	
4. Een tweede kind tekent op het bord.	4. Als het 'hobbemelodietje' weer begint, mag een ander kind stippen zetten.	
	5. De klas neuriet regel 5 zacht mee.	
6. Een derde kind tekent op het bord.	6. Als het 'hobbemelodietje' weer begint, mag opnieuw een ander kind stippen zetten.	
	7. Vraag welk wijsje als laatste terugkomt.	
	8. Maak de kinderen bewust van de herhalingen en de vorm van dit muziekstuk en laat afbeelding 4-12d zien.	afbeelding 4-12d

Ik zie de zon

4-12 lied 1

tekst en muziek: Wim Schelling

Ik zie de zon (in m'n bed lek-ker
warm) op mijn bal - kon (op m'n hoofd op m'n
arm), maar ik wil sla - pen
ik moet zo ga - pen.
Ik zie de zon (in m'n bed lek-ker
warm) op mijn bal - kon (op m'n hoofd op m'n
arm), maar ik wil sla - pen doe dat
licht nou uit!

4-12/1

Met trommel en trompet

4-12 lied 2

Met trommel en trom-pet gaan wij een eind mar-che-ren, en

wie dat nog niet kan, die moet het dan maar le-ren.

1. Rom-bom-bom, zo slaat de gro-te trom,

ret - tet - tet zo schet-tert de trom-pet. Met

trom mel en trom-pet gaan wij een eind mar-che-ren, en

wie dat nog niet kan, die moet het dan maar le-ren.

2. Rom-be-de-bom-bom-bom, zo slaat de gro-te trom,

ret-te-ke-tet-tet-tet, zo schet-tert de trom-pet. Met

trom mel en trom-pet gaan wij een eind mar-che-ren, en

wie dat nog niet kan, die moet het dan maar le-ren.

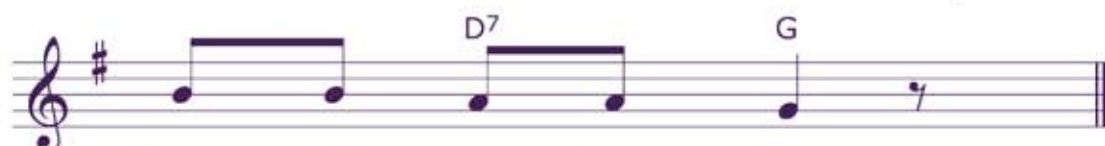
3. Rom - be - de - bom - be - de - bom - bom - bom, zo

slaat de gro - te trom,

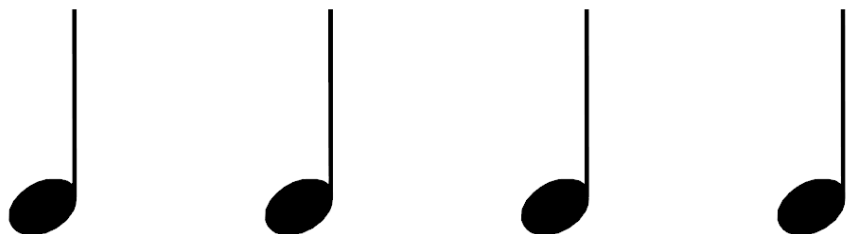
ret - te - ke - tet - te - ke - tet - tet - tet, zo

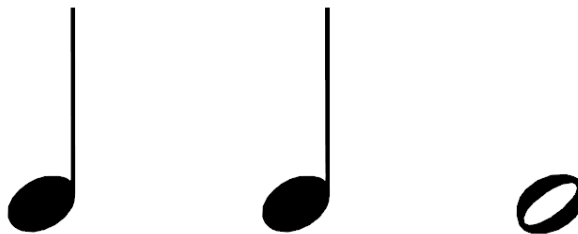
schet - tert de trom - pet.

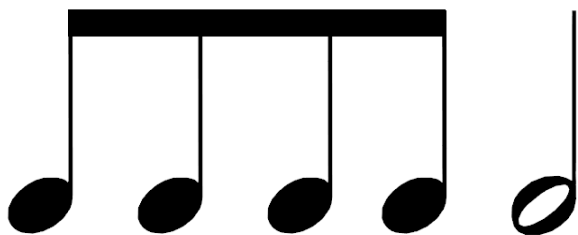
1

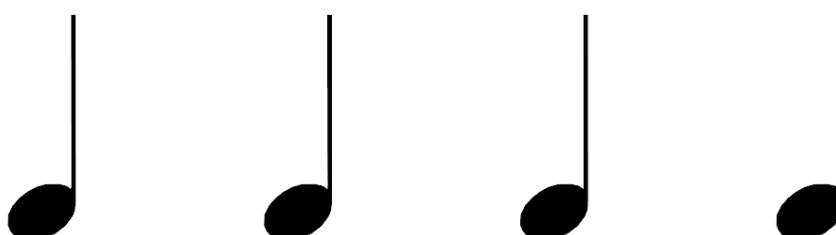
2

3

1

-

Een rode stip is de eerste tel van elke 4 kwartsmaat. De melodie van regel één is dus acht maten lang. Deze melodie is hetzelfde als regel 2, regel 4 en regel 7. De andere regels zijn andere melodieën die wel 8 maten lang zijn.

Les 4-19

Kort-lang

Lesdoel

De kinderen:

- luisteren naar vogelzang;
- doen inzing- en articulatieoefeningen;
- kennen het lied 'Weet je hoe de merel zingt?';
- doen oefeningen met korte en lange klanken;
- ervaren het verschil in lengte van noten door ritmes onder elkaar te leggen en deze tegelijkertijd uit te voeren.

Materiaal

afbeeldingen 4-19a, 4-19b en 4-19c
cd 4-45 merel (geluidsfragment)
cd 4-46 'Weet je hoe de merel zingt?' uit *Hoy een lied!*, blz. 80
klokkenspel g", a", b" en c"
schellenraam
claves
bellenkrans
xylofoon
metallofoon
handtrom met grote klopper

Vorbereiding

Kopieer afbeelding 4-19c een paar keer en snijd deze in vieren, zodat elk kind één ritmebouwsteen kan krijgen.

Extra stof

Vier kinderen komen voor de klas. Als nummer 1 zijn vinger opsteekt, mogen alle kinderen die nummer 1 voor zich hebben meedoen. Ook nummer 2 mag zijn vinger opsteken. Nummer 3 en 4 mogen dit ook, maar alleen als alles nog steeds mooi gelijk gaat. Eis hier een hoge concentratie, want dit is erg lastig! Misschien is twee nummers al genoeg.

Inleiding

5. Laat twee kinderen elkaar op 'tudititkru' toezingen.	1. Laat de merelzang horen. Welke vogel is dit? 2. Laat de afbeelding zien. 3. Oefen de tekst van het lied 'Weet je hoe de merel zingt?' in het ritme 'titikruditiililie, tuditikruditilieng', zoals dit in het lied staat. 4. Oefen dit in twee groepen. De tweede groep zegt het zachter. Dit is het antwoord op de eerste groep. 5. Twee merels zingen elkaar toe en voeren zo een gesprek. 6. Wijs ondertussen twee anderen aan die het gesprek voortzetten.	<p>cd 4-25 merel afbeelding 4-19a
cd 4-46 'Weet je hoe de merel zingt?'</p> |
|--|---|---|

Kern 1

4. 'Tu-di' goed vóór in de mond zeggen en dit straks ook zingen.	1. Speel de eerste vier maten van het lied en laat de kinderen meeneuriën. 2. Laat een kind het lied spelen op een klokkenspel, terwijl de groep meeneuriert. 3. De eerste vier maten moeten op één adem worden gezongen. Oefen dit een paar keer. 4. Zing nu de eerste helft van het lied. De kinderen zingen als antwoord fluisterend de tweede helft. 5. Oefen nu het hele lied. Varieer ook in sterk en zacht.	g", a", b" en c"

Kern 2

2. en 3. Laat de kinderen zelf bedenken hoe ze dit doen. Het kan bijvoorbeeld door vaker achter elkaar te slaan of door met een klopper over het instrument te wrijven.	1. Wijs de banen op het bord aan terwijl de kinderen op 'tu' een 'eigen' toon zingen. 2. Gebruik deze 'tekens' bij het spelen op een instrument. Laat een paar kinderen een korte, iets langere en een lange klank maken. 3. Doe hetzelfde met een aantal melodiestrument. Een korte klank op de klankstaaf ontstaat door er kort na het spelen een vinger op te leggen. 4. Wijs een van de tekens aan en laat de hele klas die tegelijk spelen.	afbeelding 4-19b

Afsluiting

2. Gebruik zelf de handtrom met grote klopper om de maat vast te houden.	1. Geef elk kind één ritmebouwsteen. 2. Oefen de ritmes met elkaar door eerst samen nummer 3 vol te houden en daarbij niet te versnellen. 3. Speel een nummer voor. Kinderen die hun bouwsteen herkennen, mogen meedoen met verschillende bewegingen. 4. Welke bouwstenen zijn het meest geschikt als laatste? (1, 2 en 3) 5. Laat nu twee bouwstenen achter elkaar horen. De kinderen die hun bouwsteen herkennen, herhalen deze op het juiste moment.	afbeelding 4-19c

Weet je hoe de merel zingt?

4-19 lied

tekst en muziek: E. Hellendoorn

The musical score is written in 2/2 time on a single treble clef staff. It consists of four lines of music, each with a corresponding line of Dutch lyrics. Chords are indicated by letters above the notes: C (C major), Em (E minor), F (F major), G (G major), and G7 (G dominant seventh). The lyrics are: 'Weet je hoe de merel zingt?', 'Hoor je hoe zijn lied - je klinkt?', 'Tu - di - ti - kru - di - ti - li - li - lie.', and 'Tu - di - ti - kru - di - ti - lieng.' The final note of the fourth line is a half note G, marked with an accent (>) and a fermata.

C Em F G
Weet je hoe de me - rel zingt?

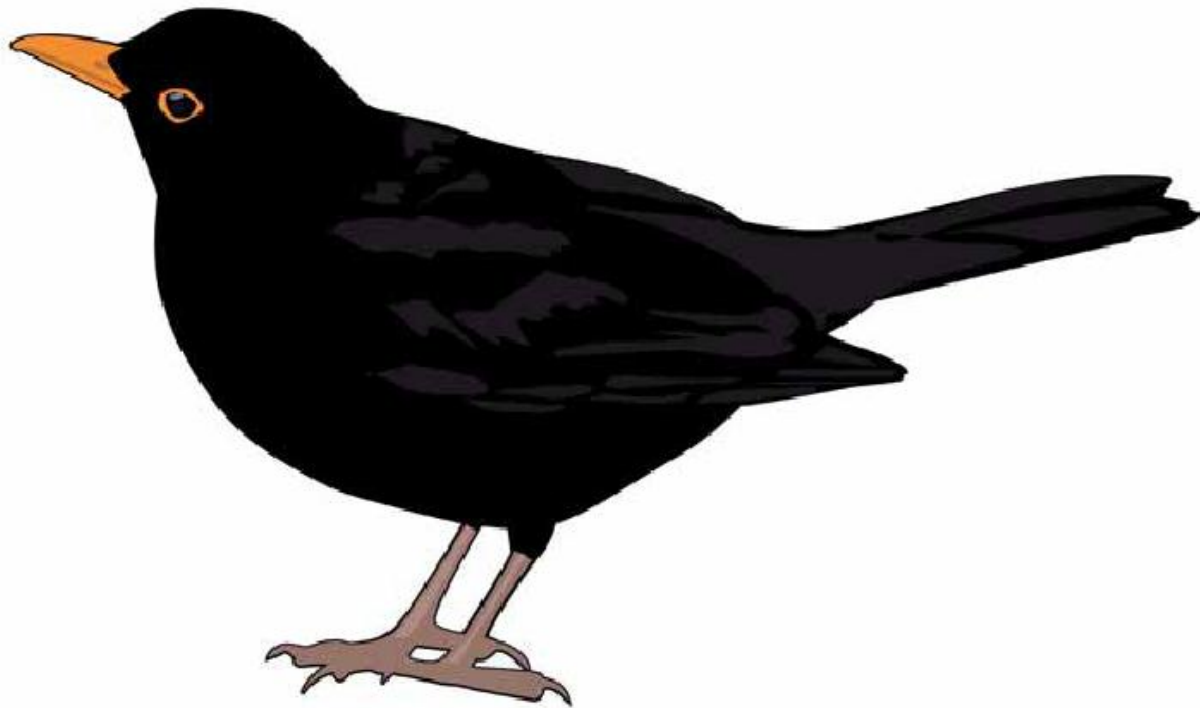
C Em F G
Hoor je hoe zijn lied - je klinkt?

C F G
Tu - di - ti - kru - di - ti - li - li - lie.

C G7 C
Tu - di - ti - kru - di - ti - lieng.

4-19

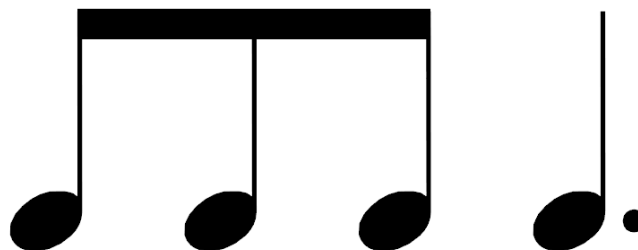

1

2

3

4

